

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
INNOVATION
RIVOJLANISH VAZIRLIGI

**BOSHLANG'ICH TA'LIM
SIFAT VA SAMARADORLIGINI
OSHIRISH: STRATEGIYA,
INNOVATSIIYA VA ILG'OR
TAJRIBALAR**
xalqaro ilmiy-amaliy anjumani
MATERIALLARI

20 сентябрь 2021 йил

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**"BOSHLANG'ICH TA'LIM SIFAT VA
SAMARADORLIGINI OSHIRISH:STRATEGIYA,
INNOVATSIYA VA ILG'OR TAJRIBALAR"
MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI
MATERIALLARI**

**«ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА И ОПТИМИЗАЦИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ:
СТРАТЕГИЯ ИННОВАЦИИ И ПЕРЕДОВЫЕ ОПЫТЫ
ОБУЧЕНИЯ»
МАТЕРИАЛЫ
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ**

**"IMPROVING THE QUALITY AND EFFECTIVENESS OF
PRIMARY EDUCATION: STRATEGY, INNOVATION
AND BEST PRACTICES"
INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE**

20 sentyabr 2021yil

Buxoro

Anjuman O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2021 yil 16 iyundagi oliy ta'lif tizimidagi ustuvor vazifalarga bag'ishlangan videoselektor yig'ilishi, "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'lifi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi hamda "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lif tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi farmonlariga, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021 yil 2 martdag'i № 78-F sonli farmoishi, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligining 2021 yil 6 mart 122-sonli buyruq, Buxoro davlat universitetining 2021 yil 13 martdag'i 152-U-sonli buyrug'iga muvofiq tashkil etilmoqda.

Konferensiyaning maqsadi: Boshlang'ich ta'lif sifat va samaradorligini oshirish muammolari va uning yechimlarini topish, hozirgi rivojlanish tendensiyalarini muhokama qilish, boshlang'ich ta'lifning yetakchi mutaxassislar bilan tajriba almashish hamda ushbu sohadagi so'nggi tadqiqot usullarini ommalashtirishdan iborat.

DASTURIY QO'MITA

Xamidov Obidjon Xafizovich – BuxDU rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor, rais;

Qahhorov Otabek Siddiqovich - BuxDU ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori,

iqtisodiyot fanlari doktori, rais o'rnbosari;

Mustafaeva Dilfuza Ne'matilloevna – Buxoro viloyati xalq ta'lifi boshqarmasi boshlig'i

To'xsanov Qahramon Rahimbo耶ovich – Maktabgacha va Boshlang'ich ta'lif fakulteti dekani, filologiya fanlari doktori (DSc), dotsent, a'zo;

Ro'ziyeva Mohichehra Yoqubovna – Boshlang'ich ta'lif nazariyasi kafedra mudiri, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, a'zo;

Jamilova Bashkorat Sattorovna – filologiya fanlari nomzodi, Buxoro davlat universiteti professori, a'zo;

Istamova Shohida Maxsudovna – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi, a'zo

TASHKILIY QO'MITA

Qahhorov O.S. – BuxDU ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori, iqtisodiyot fanlari doktori, rais

Q.R.To'xsanov – Maktabgacha va boshlang'ich ta'lif fakulteti dekani, a'zo

M.Y.Ro'ziyeva – Boshlang'ich ta'lif nazariyasi kafedrasi mudiri, a'zo.

Rashidov U.U. – Moliya iqtisodiyot bo'yicha prorektor, a'zo

Zaripov G.T. – Ilmiy-tadqiqot, innovatsiyalar va ilmiy pedagogik kadrlarni tayyorlash bo'lifi boshlig'i, a'zo

G.R.Akramova – Maktabgacha va boshlang'ich ta'lif fakulteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha mas'ul, a'zo

B.S.Jamilova – Boshlang'ich ta'lif nazariyasi kafedrasi professori, a'zo.

Sh.M.Istamova – Boshlang'ich ta'lif nazariyasi kafedrasi dotsenti, a'zo.

S.R.Akramova – Boshlang'ich ta'lif nazariyasi kafedrasi o'qituvchisi, kotib

Mas'ul muharrir:

M.Yo.Ro'zieva, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Taqrizchilar:

A.R.Hamroev, pedagogika fanlari doktori, professor

N.O.Safarova, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

**БЕШИНЧИ ШЎЬБА. БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМДАГИ ИЛГОР ТАЖРИБАЛАР–ЯНГИ
ЎЗБЕКИСТОНДАГИ З-РЕНЕССАНС ПОЙДЕВОРИ**
**СЕКЦИЯ № 5. ПЕРЕДОВЫЕ ОПЫТЫ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ - ФУНДАМЕНТ
НОВОГО УЗБЕКСКОГО РЕНЕССАНСА**
**SECTION № 5 BEST PRACTICES IN PRIMARY EDUCATION - THE FOUNDATION OF A
NEW RENAISSANCE IN UZBEKISTAN**

ZAMONAVIY DARS TURLARI VA UNGA QO'YILADIGAN TALABLAR

DOI: 10.53885/edinres.2021.29.68.081

Tosheva Nurzoda Toshtemirovna

BDU o'qituvchisi

Mustafoyeva Mehrangiz Shukurulloyevna

BUХdu 2-bosqich magistranti

Qodirova Nilufarxon Zokir qizi

BDU 3-bosqich talabasi

Таянч сўзлар: ўқувчининг билиш фаолияти, ўқитувчи фаолияти, педагогик технологиялар, субъект, таълим жараёни, билиш имкониятлари, ўқув вазияти, дидактик ёндашувлар, психологик ёндашув, психологик-педагогик хусусиятлар.

Ключевые слова: познавательная деятельность ученика, деятельность учителя, педагогические технологии, субъект, процесс обучения, возможности познания, учебная ситуация, дидактический подход, психологический подход, психолого-педагогические свойства.

Key words: the process of student's cognition, pedagogical technologies, subject, the process of education, the opportunities of knowledge academic situation, didaktik approach, psuchological approach, psychological and pedagogical peculiarities.

Уишу мақолада ўқувчиларни билиш фаолиятини ривожлантириши имконияти ва кейинги босқичларда замин яратма олиши, ўқувчи билиш фаолиятининг асосий субъекти сифатида намоён бўлиши таҳлил қилинган.

В данной статье отражены возможности развития познавательной деятельности учеников начальной школы, дан анализ процесса развития данной деятельности учащихся, определены его основные педагогические направления.

The article analyzes the opportunities to develop the process of acquiring knowledge of pupils in primary education, making foundations for the further stages of education and the role of pupils as the main subject of educational process.

Hamon ta'luming asosiy shakli dars ekan, unga bo'lgan talab va ehtiyoj kundan kunga ortib bormoqda. Bu o'z navbatida bizning mamlakatimizda yangi dunyoqarashga ega, mustaqil fikrlaydigan yosh avlodning yetishib kelayotgani bilan belgilanadi.

Dars – ta'lum va tarbiya ishlaring markaziy qismi hisoblanib, boshlang'ich sinf o'quvchilarini bilim, ko'nikma, malakalar bilan qurollantirish bilan birga, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlar haqida tushunchaga ega bo'lishida, axloqiy sifatlarni o'quvchilarda hosil qilishda muhim ahamiyatga ega. Bizga ma'lumki, boshlang'ich sinflarda o'qitiladigan barcha darslar umumiylidik didaktik talablarga javob berishi, jumladan darsda mavzuning xarakteridan kelib chiqib, xalqimizning boy pedagogik merosiga tayanishi, undan foydalanish imkoniyatlarini izlashi lozim. Shubhasiz, mustaqillik yillarda ta'lum sohasidagi islohotlardan ko'zlangan maqsadlardan biri ham dars jarayonida milliy qadriyatlar namunalarini o'rganish hamda ularda ilgari surilgan insonparvarlik, vatanparvarlik g'oyalari orqali yosh avlodni barkamol insonlar etib tarbiyalashdan iboratdir. Dars jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining dunyoqarashi shakllana boradi, mustaqil fikrleshgaga o'rganadi, dunyoviy bilimlar bilan tanishadi va ularning uzuksizligi rivojlanib boradi. Har bir darsning muvaffaqiyati uning oldiga qo'yilgan maqsadga bog'liqidir. Qachonki, maqsad aniq va puxta, o'quvchini har taraflama rivojlantirishga qaratilgan bo'lsa, darsning samaradorligi ta'minlanadi.

Olimlardan Habibullo Abdukarimovning ta'kidlashicha, "dars – pedagogik jarayonning ustaxonasidir. Bu ustaxonada ma'lumotlar bayon etiladi, idrok qilinadi, axborotlar o'zlashtiriladi, bilim, ko'nikma, malakalar nazorat qilinib, baholanadi. Xullas darsda o'rgatish, yetkazib berish, bajarish, qo'lga kiritish, hayotga qo'llash ko'nikmalari shakllantiriladi. Bunda o'qituvchi muhim vazifani amalga oshiradi – o'quvchilarni bilim olishga yo'naltiriladi, jalb qiladi va ularni bilmaslikdan bilishgacha, vogelikdagi narsa va hodisalarning oddiysidan murakkabigacha bilish sari olg'a harakatlantiradi. Bu esa o'qituvchidan tayyorgarlikni, talab etib, uning nazariy, amaliy, metodik qurollanganlik bilan bog'liq

Har bir o'qituvchi o'z faoliyati jarayonida darsga tayyorlanishda quyidagi ishlarni amalga oshiradi: temani aniqlaydi va dars vazifalarini konkretlashtiradi; o'quv materialini mazmunini ajratadi va uni didaktik jihatdan ishlab chiqadi. Yetakchi g'oya, tushuncha, qonun, fakt, amaliy ma'lumotlarni ajratadi; ilgari o'rganilgan bilan bog'lanishni, mazmunni joylashtirishni mantiqan nazarda tutadi; o'quvchilarning o'quv bilimi faoliyatlarini xarakterini aniqlaydi, ya'ni qanday bo'lishni o'ylab qo'yadi. Shu shakldagi tayyorgarlikni ishlab chiqadi. Dars qismlarini ajratadi; o'qitish metodlari: masala, mashq muammoli savollar, topshiriqni dasturlashtirish elementlarini tanlaydi va aniqlaydi. O'qitishning texnik vositalarini tanlaydi va tekshiradi; butun dars jarayonini rejalashtiradi. Dars rejasida, odatda sana va dars nomeri, uning temasi, vazifalari mazmunining asosiy masalalari, o'qituvchi va o'quvchining faoliyat turlari, o'qitish metodlari va vositalari, so'raladigan o'quvchining familiyasi, individual topshiriqlar, ugya vazifa ko'rsatiladi. Ammo dars rejalarining tuzilishi va hajmi o'qituvchining malakasi hamda tajribasidan kelib chiqib tuzilishi kerak. Masalan, o'qituvchilikni yangi boshlanayotgan har bir o'qituvchi darsning vazifalari, har bir qismning mazmuni ko'rsatilgan mufassal rejaga ega bo'lish foydalidir. O'qituvchining tajribasi ortib borishga qarab dars rejaga qisqarib borishi ham mumkin. Yaxshi tayyorlangan darsni yana uyushgan holda aniq va samarali o'tkaza bilish ham kerak.

Darsda o'qituvchi o'quvchiga ma'lum bilimni yetkazar ekan, ularda berilgan bilimga nisbatan ko'nikma va malakani shakllantiradi. O'qituvchi o'quvchiga bilim berar ekan, o'z faoliyatini ham kengaytirib boradi, bilim va tajribalarini oshiradi.

O'qituvchi darsda ko'proq o'quvchilarini mustaqil fikrlashga undashi, turli xil diskussiyalar, savol javoblarni uyuşdırishi zarur. Bu ham zamonaviy darslarga qo'yilgan talablardan biridir.

Habibullo Abdurakov "Dars tahlili va uning metodikasi" nomli қўлланмасида N. V. Kuxarev tavsiyasi bo'yicha¹ o'qituvchi – o'quvchi o'zaro hamkorligining yangi shaklini tavsiya etadi.

Darsda o'qituvchi – o'quvchi hamkorligini hisobga olishning samarali vositalari

<i>t/r</i>	<i>O'quvchiga ta'sir etish samarali vositalari</i>	<i>Maqsad</i>	<i>Qo'lgina kiritilgan natija</i>
1	O'qituvchi tomonidan bayon etilgan ma'lumotni fikrni bayon etish rejasini tuzishga o'quvchini yo'naltirish	O'quv ma'lumotidan eng muhim, eng asosiy g'oyani belgilash ko'nikmasini hosil qilish. Qiziqish va diqqatni oshirish. Darsda faol ishchi vaziyatni yaratish.	Ko'pgina o'quvchilar axborotni izohlash rejasini tuzish ko'nikmalariga ega bo'ladilar. O'quv materialidan muhimi va asosiysini aniqlashni o'rganib oladilar.
2	O'quv ma'lumotini sxema, jadval, chizma, rasm tarzida bayon etishga o'quvchilarini yo'llash.	Bilimlarni chizma, tablitsa va h.k. ko'rinishida bayon etish ko'nikmalarini tarbiyalash.	O'quv materialini yangi ko'rinishda izohlash ko'nikmasini namoyon qiladilar.
3	Turli manbalardagi axborotlarni taqqoslash orqali o'zlashtirishga o'quvchilarini yo'llash.	Bir sohadagi o'quv ma'lumotini boshqa sohaga ko'chirish malakalarini hosil qilish.	Ko'pgina hollarda o'quvchilar bir sohadan o'quv materialini boshqa sohaga ko'chirib, ularni tizimlashtiradilar
4	O'quvchilarini tushuncha, qonunlar, formulalar mohiyatini ochish va ularni mantiqiy asoslashga yo'llash.	Mavhum axborotlar, tasavvurlarni aniq faktlar bilan asoslash va bayon qilishga o'rgatish.	O'quvchilar mavhum axborotlarni aniq materiallar bilan bog'lab, ularni mantiqiy, tizimli bayon etishni o'rganadilar.
5	Mummoli vaziyatlarni yaratish	Yangi ma'lumotlarni o'zlashtirish vaqtida farazlarni ilgari surish va ularni asoslash ko'nikmalarini hosil qilish.	O'quvchilar muammoli vazifalarini mustaqil yechish, fikrlarini dalillash ko'nikmalarini namoyon qiladilar.

Zamonaviy darsning muhim talablaridan yana biri, bu maqsadni aniq qo'yish va kafolatgan natijaga erishish yo'llarini qidirishdir. Maqsad shubhasiz,

1.Tarbiyaviy

2. Ta'limiy

¹ N.V.Kuxarev "Na putyax k professionalnomu sovershenstvu" M.: Prosvesheniye, 1990, 122 s

3. Rivojlantiruvchi maqsadlardan iborat bo‘ladi.

Shubhasiz har bir zamonaviy dars ushu maqsadlar asosida tashkil etilishi va olib borilishi kerak. Dars o‘quvchini tarbiyalay olishi, ta’lim berishi va olingan bilimlarni yoki ko‘nikmalarni rivojlantirishi kerak.

Darsning mazmuni, tizimi va o‘qitish usullarining tanlanishi ko‘p jihatdan o‘quvchilarning yosh xususiyatlari bilan belgilanadi. O‘quvchi qancha yosh bo‘lsa, ular shunchalik kam hajmdagi materiallarni o‘zlashtirishlari mumkin bo‘lib, darsning tuzilishi va yangi usullari shunchalik xilma-xil bo‘ladi. Kichik yoshdagagi o‘quvchilarning diqqati yetarlicha ixtiyoriy emas, idroki yetarlicha maqsadga yo‘llangan emas, tafakkurlari ma’lum darajada konkret irodaviy ko‘rinishlarda barqaror emas. Shuning uchun o‘quvchilarni xilma-xil faoliyat turlariga jalb etish, ko‘rgazmalilikdan keng foydalanish, o‘yin elementlarini kiritish, yangi materialni o‘rganish va o‘tilganlarni mustahkamlash uchun optimal meyorni aniqlash kerak. Bularning barchasi darsning mazmuni va tuzilishiga o‘z ta’sirini ko‘rsatadi. Katta yoshli o‘quvchilar bilan olib boriladigan darslar ancha murakkab, ular ma’ruza, nazorat, so‘rash, laboratoriya ishlari ko‘rinishida bo‘lishi mumkin.

Bugungi kunda darsning quyidagi tiplari mavjud:

1. Aralash tipdagи darslar;
2. Yangi materialni o‘rganish darslari;
3. Bilim, ko‘nikma, malakalarni mustahkamlash darslari;
4. Mashqlar va amaliy ishlар darsi;
5. Umumlashtiruvchi, takrorlash darslari;
6. Laboratoriya darslari;
7. O‘quvchilar bilimini nazorat qilish, tekshirish va baholash darslari.

So‘nggi yillardagi izlanishlar, yuqorida qayd etilgan dars tiplarini talabga javob bermasligini, endi mashg‘ulotlarni innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etishga harakat qilish lozimligini ta’kidlashmoqda. Chunki bunday mashg‘ulotlarda natija oldindan kafolatlanadi, kafolatlangan natija uchun maqsad oydinlashtiriladi va o‘quv jarayonini amalga oshiruvchi texnologiyalar belgilanadi. Bunday mashg‘ulotda o‘qituvchi yo‘naltiruvchi, o‘quvchi esa bajaruvchi – boshqaruvchi roli da bo‘ladi. Bunday darslarda egallangan bilimlar ijoday, ko‘nikma va malaka unumli bo‘ladi. Ammo innovatsion texnologiyalarni qo‘llashda o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini albatta hisobga olmoq darkor. Masalan, boshlang‘ich sinflarda kichik guruhlarda ishslashning quyidagi: «Aqliy hujum», «Rolli o‘yinlar», «Munozara-ringi», «Yechimlar daraxti», «Sinkveyn», «Kubiklar», «B-B-B», “Zigzag» va boshqa shakllarini misol qilib keltirish mumkin.

Pedagogik texnologiyaning samarali metodlaridan biri – bu **grafikli organayzerlar** (tashkil etuvchi) dir. U fikriy jarayonlarni ko‘rgazmali taqdim etish vositalari hisoblanadi.

Bunda ma’lumotlarni tarkiblashtirish va tarkibiy bo‘lib chiqish, o‘rganilayotgan tushunchalar (voqeа va hodisalar, mavzular) o‘rtasidagi aloqa va o‘zaro bog‘liklikni o‘rnatish usul va vositalari sifatida **klaster, toifalash jadvali, insert, B/B/B jadvallari** foydalaniladi.

Ma’lumotlarni tahlil qilish, solishtirish va taqqoslash usul va vositalari sifatida esa **T-jadvali, Venna diagrammasi** va boshqalardan foydalaniladi.

Mavjud muammoni aniqlash, uni xal etish, tahlil qilish va rejalashtirish usullari va vositalari usuli sifatida esa “**Nima uchun?**”, “**Baliq skeleti**”, “**Piramida**”, “**Nilufar gulি**” sxemalari, “**Kanday?**” **iyerarxik diagrammasi**, “**Kaskad**” tarkibiy-mantikiy sxemalar hisoblanadi.

Pedagogik texnologiyaning samarali metodlaridan yana biri bu - **klasterdir**. «Klaster» so‘zi “g’ujum”, “bog‘lam” ma’nosini anglatadi. Bu usul ko‘p variantli fikrlashni o‘rganilayotgan tushuncha (hodisa, voqeа)lar o‘rtasida aloqa o‘rnatish malakalarini rivojlantiradi. Klasterlar asosan yangi fikrlarni uyg‘otish, mavjud bilimlarga yetib borish strategiyasi bo‘lib, muayyan mavzu bo‘yicha yangicha fikr yuritishga chorlaydi. Klaster tuzishda guruhdagi barcha o‘quvchilarning ishtiroy etishi lozim bo‘ladi.

Ushbu metodlardan foydalangan holda darslarni tashkil etish uning o‘quvchilar tomonidan faol qabul qilinishiga olib keladi.

Demak, bugungi kun zamonaviy darslari har bir o‘qituvchidan o‘z ustida tinimsiz ishslashni, ijodkorlikni, muntazam malakasini oshirib borishni, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ko‘nnikmasiga ega bo‘lishni talab bo‘ladi.

Foydalilanigan adabiyotlar:

1. Chris Abbott ICT: Changing Education, London and New York, Routledge Falmer, 2001, 45p.
2. Попов А.М., В. Н. Сотников Информатика и математика. Учебник и практикум для прикладного бакалавриата. Из-во Юрайт, 2015 г. ISBN

978-5-9916-3338-3. 430стр.

3. Tosheva Nurzoda Toshtemirovna. Methods and techniques of developing cognitive activities of primary school pupils //ACADEMICIA. An International Multidisciplinary Research Journal, 2020. № 10.(7.13.) Стр 80-87. https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/1537/943

4. N.T.Tosheva, M.H. Mustafayeva Registration of age and individual characteristics in education as a pedagogical problem. European scholar journal ISSN(E): 2660-5562 Jurnal Impact Faktor: 7.235 Volume 2, Issue 4 April 2021.– B. 85- 90

<https://scholar.google.com/citations?user=jJE1SeoAAAAJ&hl=ru&oi=ao>

5.N.T.Tosheva, A.M.Ibodullayeva Pedagogical bases of training of qualified pedagogical staff. International Engineering Journal For Research & Development: Vol. 6 No. 3 (2021); VOLUME 6 ISSUE 3 SJIF: 7.169 <http://iejrd.com/index.php/%20/article/view/2228>

6. Тошева Н. Т. Педагогико-психологические подходы к развитию познавательной деятельности учащихся начальной школы //Педагогические науки. – 2011. – №. 6. – С. 44-46.

7. Тошева Н. Т. Организация учебно-познавательных ситуаций начальных классов на основе дидактико-психологических подходов //Новое слово в науке и практике: гипотезы и апробация результатов исследований. – 2017. – С. 42-46.

8. Тошева Н. Т. Бошлангич синф ўқувчиларининг билиш фаолиятини ривожлантиришнинг педагогик-психологик хусусиятлари Fan va jamiyat. – Нукус, 2020. – №2. – Б. 109-111.

https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/1540/942

9. Тошева Н. Т. Бошлангич синф ўқувчиларида билиш фаолиятини шакллантиришнинг ўзига хос хусусиятлари Муғаллим ҳам узлуксиз билимленидиў. – Нукус, 2020. – №2. – Б. 126-132. https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/1544/941

10. Tosheva Nurzoda Toshtemirovna. Education process directed to the person as the basis of increasing knowing activity of pupils. // The advanced science open access journal. United states, 2013. №6. . Стр. 83-85.

ZAMONAVIY DARSLARNI TASHKIL ETISHDA TEXNIK VOSITALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

DOI: 10.53885/edinres.2021.51.62.082

Tosheva Nurzoda Toshtemirovna

BDU о'qituvchisi

Ibodullayeva Azizajon Mahmudovna

2-bosqich magistranti

Qodirova Nilufarxon Zokir qizi

BDU talabasi

Уибу мақолада бошлангич синф ўқувчиларини билиш фаолиятини ривожлантириши имконияти ва кейинги босқичларда замин яратма олиши, ўқувчи билиш фаолиятининг асосий субъекти сифатида намоён бўлиши таҳлил қилинган.

В данной статье отражены возможности развития познавательной деятельности учеников начальной школы, дан анализ процесса развития данной деятельности учащихся, определены его основные педагогические направления.

The article analyzes the opportunities to develop the process of acquiring knowledge of pupils in primary education, making foundations for the further stages of education and the role of pupils as the main subject of educational process.

Калит сўзлар: замонавий ахборот коммуникацион технологиялар, ўқув-билив жараёни, дидактик имкониятлар, инновацион фаолият, тизимни бошқариш, кўп фаолиятлик, шигор тажрибалар, миллӣ ахборот тизими, ахборот хавфислизиги, ахборот тизими ва ресурслари.

Ключевые слова: современные информационно коммуникационные технологии, учебно познавательный процесс, дидактические возможности, инновационная деятельность, управления системой, многодейственность, передовой опыт, нацио

Key words: Modern innovative communicative technologies, the process of education, didactic innovations, innovative activity, leading of system, multi-activities, national communication systems.